

DSŁ-422-24/2021

**Protokół z kontroli prowadzenia i aktualizowania rejestru wyborców
w Urzędzie Gminy Lipusz**

Podstawa prawna kontroli:

- art. 165 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2020r., poz. 1319 z późn.zm.)
- § 21 uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 21 marca 2011 r. w sprawie regulaminu Państwowej Komisji Wyborczej (M.P. z 2011 r. Nr 26 poz. 286 z późn.zm.)
- § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 lipca 2011 r. w sprawie zapewnienia Państwowej Komisji Wyborczej wykonywania zadań związanych z nadzorem nad prowadzeniem rejestru wyborców i sporządzaniem spisów wyborców (Dz.U. z 2011 r. Nr 158 poz. 943 ze zm.).

Podstawa prawna prowadzenia rejestru wyborców:

- art. 18 § 11 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz.U.2020.1319 z późn.zm.)
- § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 lipca 2011r. w sprawie rejestru wyborców oraz trybu przekazywania przez Rzeczpospolitą Polską innym państwom członkowskim Unii Europejskiej danych zawartych w tym rejestrze (Dz. U. z 2017 r. poz. 1316 ze zm.), zwanej dalej rozporządzeniem MSWiA.

Okres poddany kontroli:

- Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2017 r. do 18 listopada 2021 r.

Data przeprowadzenia kontroli:

- Kontrolę przeprowadzono w dniach 29 listopada – 10 grudnia 2021 r.

Kontrolę przeprowadziła:

- Monika Smorawska – starszy radca w Delegaturze Krajowego Biura Wyborczego w Słupsku na podstawie upoważnienia nr 14/2021 wydanego przez Dyrektora Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Słupsku.

Kierownikiem kontrolowanego Urzędu jest Pan Mirosław Ebertowski – Wójt Gminy Lipusz.

Komórką urzędu zajmującą się prowadzeniem rejestru wyborców jest Referat Administracyjno-Oświatowy. Za prawidłowe prowadzenie rejestru wyborców odpowiedzialna jest Pani Joanna Bigus-Zastępca kierownika Urzędu Stanu Cywilnego,

Informacji dla potrzeb kontroli udzieliła Pani Joanna Bigus.

Kontrolą objęto:

Zakres kontroli:

- system informatyczny,
- sposób prowadzenia i aktualizowania rejestru wyborców,
- część A i B rejestru wyborców,
- informacje dodatkowe o wpisaniu,
- informacje dodatkowe o skreśleniu,
- Centralny Rejestr Informacji Dodatkowych (CRID),
- reklamacje na nieprawidłowości w rejestrze wyborców,
- udostępnienie informacji z rejestru wyborców.

W związku z aktualną sytuacją epidemiologiczną czynności kontrolne prowadzone były w siedzibie Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Słupsku. Pismem z dnia 15 listopada 2021r., sygn. DSŁ-422-24/2021 powiadomiono Pana Mirosława Ebertowskiego Wójta Gminy Lipusz o wszczęciu kontroli.

USTALENIA

1. System Informatyczny

Rejestr wyborców prowadzony jest w systemie informatycznym. Do tego celu w Urzędzie Gminy wykorzystywany jest system RADIX.

Zgodnie z § 4 ust 1 i 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 lipca 2011 roku w sprawie rejestru wyborców system umożliwia:

- przechowywanie danych zawartych w rejestrze wyborców, w zakresie osób zameldowanych na pobyt stały i ostatnio zameldowanych na pobyt stały,
- przechowywanie informacji dodatkowych zawartych w rejestrze,
- udostępnianie informacji na wniosek wyborcy w zakresie niezbędnym do złożenia przez wyborcę reklamacji do rejestru wyborców,
- udostępnianie informacji o liczbie wyborców objętych rejestrem wyborców w gminie (meldunek),
- udostępnianie danych w celu sporządzenia spisu wyborców i spisów osób uprawnionych do udziału w referendum.

W trakcie kontroli ustalono, iż rejestr wyborców prowadzony w systemie informatycznym aktualizowany jest na podstawie zawiadomień otrzymywanych z innych gmin. System zawiera wszelkie informacje dodatkowe o dopisaniu oraz skreśleniu z rejestru wyborców oraz umożliwia ustalenie i sporządzenie spisu wyborców, a także uzyskanie danych niezbędnych do przekazania kwartalnych meldunków wyborczych Delegaturze Krajowego Biura Wyborczego w Słupsku przez program informatyczny „WOW” – Wsparcie Organów Wyborczych.

Urząd Gminy poinformował, iż w zakresie meldunku system RADIX błędnie wylicza osoby, które nie posiadają stałego miejsca zamieszkania.

2. Część A i B rejestru wyborców

Na podstawie dostarczonych kserokopii dokumentów z 5 losowo wybranych postępowań administracyjnych dot. wpisania wyborcy do rejestru wyborców na wniosek stwierdzam, iż przedstawiona dokumentacja we wszystkich przypadkach zawierała:

- pisemny wniosek, wraz ze wskazaniem ostatniego adresu zameldowania na pobyt stały,
- kserokopie ważnego dokumentu stwierdzającego tożsamość wnioskodawcy,
- dokumenty wyjaśniające, czy wnioskodawca rzeczywiście zamieszkuje na terenie gminy,
- decyzje o wpisaniu do rejestru wyborców, z zachowanym terminem wydania decyzji (3 lub 5 dni wg. stanu prawnego) – zgodnie z art. 20 § 1 Kodeksu wyborczego,
- zawiadomienie gminy stałego meldunku o wpisaniu wyborcy do rejestru wyborców,
- zwrotne potwierdzenia odbioru pism adresowanych do wnioskodawcy

Przeprowadzona analiza zgodności dostarczonej dokumentacji związanej z wpisaniem wyborcy do rejestru na wniosek oraz danych z Centralnego Rejestru Informacji Dodatkowych (system WOW), wykazała jeden błąd w CRID. Informacja o wpisaniu na wniosek (sprawa AO-EW.5010.7.2018.JB) powinna być zakwalifikowana jako Z2A (nie Z2B). Po przeprowadzeniu rozmowy z Panią Joanną Bigus - osobą nadzorującą rejestr wyborców - poprawiono w trybie nadzoru.

We wszystkich przeanalizowanych dokumentach moment wpływu wniosku został opatrzony pieczęcią wraz z datą wpływu wniosku do urzędu. Dokumenty każdorazowo zawierały kserokopie dowodu osobistego. O wpisaniu wyborcy do rejestru wyborców powiadomiono urzędy gmin, właściwe ze względu na ostatnie zameldowanie na pobyt stały, w celu skreślenia z tamtejszego rejestru wyborców. Zawiadomienia wysłano za pośrednictwem poczty tradycyjnej, faxem oraz drogą mailową.

Metoda dostarczania zawiadomień do urzędów, na obszarze których wyborca zameldowany jest na pobyt stały, nie budzi zastrzeżeń.

Dokumenty wyjaśniające, czy wnioskodawca rzeczywiście zamieszkuje na terenie gminy zostały każdorazowo dołączone do akt sprawy. W przypadku 5 przeanalizowanych spraw były to pisemne potwierdzenia sołtysa wsi.

Przypominam, że postępowanie w sprawie wpisania do rejestru wyborców na wniosek musi być w każdym z przypadków traktowane indywidualnie w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy. Wnikliwa analiza materiału dowodowego pozwala określić stan faktyczny, a następnie zakończyć całe postępowanie, czego rezultatem jest wydanie decyzji o wpisie, bądź też o jego odmowie do rejestru wyborców w przypadku niespełnienia obligatoryjnych przesłanek przez wyborcę. Państwowa Komisja Wyborcza stoi na stanowisku, że „sprawdzenie czy osoba wnosząca wniosek spełnia warunki stałego zamieszkania na obszarze danej gminy, polegać może np. na przeprowadzeniu wywiadu z mieszkańcami danej miejscowości, właścicielami nieruchomości, sąsiadami lub sołtysami. Warunek ten może także polegać na przedstawieniu przez wnoszącego dokumentów potwierdzających, że stale zamieszkuje na obszarze gminy (np. zaświadczenia o zatrudnieniu od pracodawcy, umowy najmu, umowy o pracę, rachunki, podatek od nieruchomości itp.). Urzędnik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej o okazaniu wymaganych dokumentów przez wyborcę oraz dołączenie jej do akt sprawy.

Decyzje w sprawie wpisania do rejestru wyborców na wniosek wysłane zostały pocztą za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

W latach objętych kontrolą nie wydano żadnej decyzji o odmowie wpisania do stałego rejestru wyborców.

3. Informacje o wpisaniu do rejestru wyborców na wniosek

W systemie informatycznym prowadzony jest zbiór informacji dodatkowych o wpisaniu do rejestru na wniosek.

Zbiór w dniu 18 listopada 2021 r. zawierał:

- 20 informacji Z2A - wyborca wpisany do rejestru wyborców (na wniosek) stale zamieszkały bez zameldowania na pobyt stały w tej gminie,
- 2 informacje Z2B - wyborca wpisany do rejestru wyborców, nigdzie niezamieszkały, stale przebywający na obszarze gminy,
- 0 informacji Z2C - wyborca wpisany do rejestru, zamieszkały na obszarze gminy pod innym adresem niż adres zameldowania na pobyt stały w tej gminie lub nigdzie niezameldowany, ostatnio zameldowany na pobyt stały w tej gminie,
- 0 informacji ZUE - obywatele Unii Europejskiej wpisani do rejestru wyborców.

W okresie objętym kontrolą, tj. w latach 2017 - 2021 wydano ogółem 13 pozytywnych decyzji o wpisaniu wyborcy do rejestru wyborców, w tym:

- 2017 r. – 0
- 2018 r. – 8
- 2019 r. – 4
- 2020 r. – 1
- 2021 r. – 0

Kontrola potwierdziła, że informacje dodatkowe o wpisaniu wyborców były zgodne ze stanem faktycznym.

4. Informacje o skreśleniu

Dane dotyczące osób pozbawionych prawa wybierania, wyborców wpisanych do rejestru wyborców w innej gminie oraz wyborców wpisanych do rejestru wyborców w gminie, ale zamieszkałych pod innym adresem niż ich adres zameldowania na pobyt stały, zamieszczone zostały w informacjach dodatkowych.

Na dzień kontroli zbiór zawierał:

- 7 informacji R41 – wyborca, co do którego otrzymano zawiadomienie o pozbawieniu prawa wybierania,
- 16 informacji R42 – wyborca wpisany do rejestru wyborców w innej gminie,
- 0 informacji R43 – wyborca wpisany do rejestru wyborców, zamieszkały na obszarze gminy pod innym adresem niż aktualny/ostatni adres zameldowania na pobyt stały w tej gminie.

Kontrola potwierdziła, że informacje dodatkowe o skreśleniu wyborców były zgodne ze stanem faktycznym.

5. Centralny Rejestr Informacji Dodatkowych (CRID)

Po ustaniu przyczyn uzasadniających założenie informacji dodatkowych rejestru wyborców dokumenty stanowiące podstawę jej wprowadzenia są wyłączane do odrębnego zbioru przejściowego.

W latach objętych kontrolą do odrębnego zbioru przejściowego przeniesiono 11 spraw zakończonych, w tym:

- 2017 r. – 1
- 2018 r. – 2
- 2019 r. – 4
- 2020 r. – 3
- 2021 r. – 1

Rozliczenie kart dodatkowych rejestru w systemie informatycznym prowadzonym przez Krajowe Biuro Wyborcze prowadzone jest w sposób prawidłowy. W tym zakresie nie stwierdzono żadnych uchybień. Dane do meldunków kwartalnych systemu (moduł „CRID” i „Meldunek kwartalny”) przekazywane są terminowo. W związku z powyższym nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości w przekazywaniu informacji meldunkowych ze strony Urzędu Gminy, ewentualne błędy wynikały z użytkowanego przez urząd programu RADIX.

6. Reklamacje do rejestru wyborców

W okresie objętym kontrolą nie wniesiono żadnej reklamacji na nieprawidłowości w rejestrze wyborców.

7. Udostępnienie rejestru wyborców

W okresie objętym kontrolą nie stwierdzono wniosków wyborców o udostępnienie rejestru wyborców.

8. Upoważnienia

- Upoważnienie z dnia 2 października 2018 r. Pani Joanny Bigus - Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego do sporządzania aktów pełnomocnictwa do głosowania (na podst. art. 56 § 1 Kodeksu wyborczego).
- Upoważnienie z dnia 2 października 2018 r. Pani Joanny Bigus - Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego do wydawania zaświadczeń o prawie do głosowania (na podst. Art. 32 § 2 Kodeksu wyborczego).

9. Wnioski końcowe

Przeprowadzona kontrola wykazała, że w Urzędzie Gminy Lipusz rejestr wyborców prowadzony i aktualizowany jest rzetelnie i zgodnie z obowiązującymi przepisami.

10. Zalecenia pokontrolne

Należy zwrócić uwagę na poprawną weryfikację podstaw prawnych w wydawanych decyzjach pod względem faktycznego zastosowania do danego stanu faktycznego oraz stosować się do obecnych oraz przyszłych wyjaśnień PKW w sprawie prowadzenia oraz aktualizowania rejestru wyborców.

Przed wydaniem decyzji o wpisaniu do rejestru wyborców, konieczne są dodatkowe działania weryfikujące występowanie dwóch przesłanek faktycznych: przebywania w znaczeniu fizycznym w określonej miejscowości i zamiar stałego pobytu. Należy pamiętać o udokumentowaniu postępowania sprawdzającego (notatki służbowe, rachunki za prąd, umowa najmu, podatek od nieruchomości, PIT, umowa o pracę, wyciąg z CEIDG potwierdzający prowadzenie działalności gospodarczej na terenie gminy itp.).

Zgodnie z wyjaśnieniami Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 1 października 2018r. (sygn. ZPOW-421-34/18), zasady sprawdzania spełnienia warunku stałego zamieszkania powinny ustalić organ prowadzący rejestr we własnym zakresie, pod warunkiem, że sprawdzenie nie będzie naruszało przepisów innych ustaw i umożliwi wydanie decyzji o wpisaniu lub odmowie wpisania do rejestru wyborców.

Protokół podpisali:

ze strony jednostki kontrolowanej:

WÓJT

Mirosław Ebertowski
mgr Mirosław Ebertowski

Kierownik jednostki kontrolowanej

Zastępca Kierownika
Urzędu Stanu Cywilnego

Joanna Bigus
Joanna Bigus

Osoba prowadząca rejestr wyborców

ze strony Delegatury Krajowego Biura
Wyborczego w Słupsku:

DYREKTOR DELEGATURY

Krajowego Biura Wyborczego
w Słupsku

Witold Niemkiewicz
Witold Niemkiewicz
Dyrektor Delegatury
Krajowego Biura Wyborczego
w Słupsku

Monika Smorawska
Monika Smorawska

starszy radca - kontrolujący

Słupsk....., dnia *21.12.2021r.*
(miejsowość, data)